

Jozef, de tiener

Achtergrondinformatie:

Jozef is geboren in Paddan-Aram, een gebied in het noorden van het huidige Irak.

Hij woont bij zijn moeder Rachel en zijn vader Jakob.

Zijn vader heeft nog een vrouw: Lea. Lea is de zus van zijn moeder. Jakob en Lea hebben ook kinderen: 6 zoons (Ruben, Simeon, Levi, Juda, Issaschar en Zebulon) en een dochter (Dina).

En dan is Jakob ook getrouwd met de slavin van zijn moeder, zij heet Bilha. Jakob en Bilha hebben 2 zoons: Dan en Naftali.

En tenslotte is Jakob ook getrouwd met de slavin van Lea. Zij heet Zilpa. Jakob en Zilpa hebben ook 2 zoons: Gad en Aser.

Ze wonen allemaal bij opa Laban op het terrein.

Is het 1 grote, gezellige familie? Nee, tussen Rachel en Lea is er veel strijd: ze willen allebei de belangrijkste vrouw in het leven van Jakob zijn.

Het kan niet anders dan dat de kinderen dat meegekregen (en overgenomen) hebben.

Want Jakob kan natuurlijk maar bij 1 vrouw tegelijk zijn.

Het liefst is Jakob bij Rachel, van haar houdt hij het meest. En natuurlijk merken de anderen dat ook. Van Rachel wordt geschreven dat ze knap is en dat ze een mooi figuur heeft. Later wordt van Jozef hetzelfde gezegd. Ik denk dat Jozef veel op zijn moeder lijkt.

Op een dag zegt vader Jakob dat hij graag terug wil naar het land waar hij geboren is:

Kanaän, het huidige Israël.

Met al hun bezittingen en met veel dieren reizen ze per voet zo'n 800 kilometer.

Uitleggers van de Bijbel denken dat Jozef dan zo'n 6 jaar oud is.

Als ze het land Kanaän binnenkomen komt Esau, de broer van Jakob, hen tegemoet. Wat een mooie hereniging.

Dan trekt Jakob met zijn gezin verder het land in. Ze gaan bij de stad Sichem wonen. Die stad is gesticht door Chamor. Hij heeft de stad laten bouwen en heeft hem vernoemd naar zijn zoon Sichem.

Deze Sichem zag Dina, Jozefs halfzus, toen ze naar meisjes in de stad ging. Hij greep en verkrachtte haar.

Toen haar broers dit hoorden waren ze woedend en namen wraak: ze doodden alle mannen in de stad, ook Chamor en Sichem. Ze roofden de hele stad leeg.

Jakob en zijn familie reisden verder het land in. Maar verderop gebeurd er iets verschrikkelijks: Rachel sterft tijdens de bevalling van haar tweede kindje Benjamin. Ze wordt langs de kant van de weg begraven.

Jakob en zijn gezin reizen verder tot ze komen bij Mamre, de plek waar de opa (Abraham) en de vader (Isaak) van Jakob woonden.

In Genesis 35 kun je lezen dat Isaak sterft en dat Jakob en Esau hem begraven. Hoewel dat gedeelte vóór het Bijbelgedeelte van deze Bijbelstudie (Genesis 37) in de Bijbel staat, denken uitleggers dat Isaak nog zo'n 20 jaar geleefd heeft vanaf het moment dat Jakob zich in Kanaän vestigt.

Vanaf hier lezen we uit de Bijbel (Het Boek): Genesis 37:1-25

De dromen van Jozef

1 Zo vestigde Jakob zich weer in het land Kanaän, waar zijn vader had gewoond. 2 Jakobs zoon Jozef was zeventien jaar oud. Samen met zijn halfbroers, de zonen van zijn vaders vrouwen Bilha en Zilpa, hoedde hij de schapen. Maar Jozef vertelde het zijn vader als de andere jongens een streek uithaalden. 3 Nu was het zo dat Israël meer van Jozef hield dan van zijn andere kinderen, omdat hij deze zoon op hoge leeftijd had gekregen. Op een dag gaf Jakob hem een prachtige, veelkleurige mantel. 4 Zijn broers hadden al lang ontdekt dat Jozef de lieveling van hun vader was en daarom haatten zij hem. Er kon geen vriendelijk woord voor hun broer af. 5 Op een nacht had Jozef een droom, die hij prompt aan zijn broers vertelde. Zo maakte hij zich nog meer gehaat. 6 “Moet je luisteren,” kondigde hij trots aan, 7 “we waren met z’n allen op het land schoven aan het binden. Toen ging mijn schoof opeens rechtop staan en jullie schoven kwamen eromheen staan en bogen diep voor hem!” 8 “Dus jij wilt ons de baas zijn?” vroegen zijn broers smalend. Hierna haatten zij hem nog meer, zowel om zijn droom als om zijn gedrag. 9 Jozef kreeg nog een tweede droom, die hij weer aan zijn broers vertelde. “Moeten jullie nu eens luisteren,” zei hij. “De zon, de maan en elf sterren bogen diep voor mij!” 10 Deze keer vertelde hij zijn droom ook aan zijn vader, maar die wees hem terecht. “Wat zullen we nu krijgen,” zei hij, “moeten ik, je moeder en je broers werkelijk voor jou buigen?” 11 Jozefs broers waren jaloers op hem, maar zijn vader hield het verhaal in zijn achterhoofd en vroeg zich af wat die droom kon betekenen. 12 Jozefs broers trokken met de schapen naar Sichem om ze daar te laten grazen. 13 Enkele dagen later riep Israël Jozef bij zich en zei: “Je broers laten de schapen bij Sichem grazen. 14 Ik wil graag dat je erheen gaat om te kijken hoe het met hen en de schapen is. Daarna moet je het mij komen vertellen.” “Dat zal ik doen,” zei Jozef. Hij reisde vanuit het dal van Hebron naar Sichem. 15 Toen hij door de velden zwierf op zoek naar zijn broers, zag een man hem en vroeg: “Wie zoek je?” 16 “Ik zoek mijn broers en de schapen,” gaf Jozef als antwoord. “Hebt u ze soms gezien?” 17 “Jazeker,” zei de man, “maar ze zijn hier niet meer. Ik hoorde hen zeggen dat ze naar Dotan gingen.” Jozef volgde zijn broers naar Dotan en vond hen daar. 18 Maar toen zij hem zagen aankomen, besloten zij hem te doden! 19-20 “Kijk, daar komt die grote dromer aan,” riepen ze. “Vooruit, laten we hem doden en dan in een waterput gooien. We kunnen vader vertellen dat een wild dier hem heeft opgegeten. Eens zien wat er van zijn mooie dromen terecht komt!” 21-22 Maar Ruben voelde daar niets voor en zei: “Laten we hem niet doden. We mogen geen bloed vergieten. We kunnen hem beter levend in een waterput gooien, dan hoeven wij onze handen niet vuil te maken,” (Ruben wilde Jozef later uit de put halen en hem terugbrengen bij zijn vader.) 23-24 Dus pakten zij Jozef zo gauw hij bij hen was in zijn kraag, trokken hem zijn mooie, veelkleurige mantel uit en gooiden hem in een droogstaande waterput. 25 Toen gingen ze bij elkaar zitten om te eten.

Bijbelstudie:

Jozef is samen met zijn broers kleinvee aan het hoeden. Hij is 17 jaar, zijn broers zijn een stuk ouder. Zijn broers zijn niet vriendelijk voor hem.

Jozef heeft een heel ander karakter dan hen. Als hij ziet dat ze iets doen wat niet goed is, vertelt hij dat aan vader.

Als zijn vader dan ook nog een prachtige mantel aan Jozef geeft worden ze jaloers en haten ze hem. Nu kunnen ze helemaal niet meer vriendelijk tegen hem doen.

Dan droomt Jozef. Hij vertelt de bijzondere droom aan zijn broers: "Ik droomde dat we op het land werkten en dat we koren in schoven aan het binden waren. Opeens ging mijn schoof rechtop staan en jullie schoven gingen om hem heen staan en bogen diep voor mijn schoof." De broers vinden het helemaal geen mooie droom, ze zeggen boos: "Denk jij soms dat je koning wordt?" En dat je over ons kunt regeren?"

Door die droom haten de broer Jozef nog meer.

Later droomt Jozef weer. Ook deze droom vertelt hij aan zijn broers: "Ik droomde dat de zon, de maan en 11 sterren een diepe buiging voor mij maakten!"

Dat gaat zelfs vader Jakob te ver. Hij zegt: "Wat is dat voor een droom? Je denkt toch niet dat je moeder, je broers en ik voor jou zullen buigen?"

Toch denkt vader Jakob nog vaak aan deze dromen. Want zelf heeft hij ook dromen gehad die openbaringen van God waren. (Bijvoorbeeld in Genesis 31:10-13.)

Ook deze dromen zijn van God. Jozef vindt ze ook bijzonder, anders dan 'gewone' dromen. Jaren later zijn deze dromen ook uitgekomen.

Nu weet hij niet goed wat hij ermee moet. Jozef deelt ze met zijn broers. Maar van hen krijgt hij alleen weerstand.

Zo kan het ook met ons gaan: als God je iets openbaart (door een droom, een stem, een visioen of door iets dat iemand zegt dat je in het hart raakt, bijvoorbeeld door een preek), dan zullen anderen dat niet begrijpen. Het is iets tussen jou en God. Schrijf het op of bewaar het in je hart. God zal op Zijn tijd laten zien wat Hij ermee bedoelt.

Op een dag is Jozef thuis bij zijn vader. Die zegt: "je broers zal al een tijdje weg met de kudde, ik wil graag weten hoe het met ze gaat. Ga eens kijken wat ze aan het doen zijn en vertel het me."

Jozef zoekt ze in het veld bij Sichem. Maar daar zijn ze niet. Als hij een aan het ronddwalen is spreekt een man hem aan: "Wat zoek je?"

Jozef vraagt of hij zijn broers gezien heeft. De man vertelt dat hij hen hoorde zeggen dat ze zo'n 30 kilometer verder zijn getrokken, naar Dothan. Daar loopt Jozef naar toe.

De broers zien hem, met zijn mooie mantel, al in de verte al aankomen.

"Kijk, daar heb je die dromer. Zullen we hem vermoorden? Dan gooien we hem in een put en zeggen we tegen vader dat een roofdier hem opgegeten heeft. "We zullen eens zien of die mooie dromen dan uitkomen!"

Ruben zegt: "Nee, laten we hem niet vermoorden. "We gooien hem in deze put."

Ruben denkt: dan haal ik hem er later uit en dan breng ik hem naar vader.

Zodra Jozef bij zijn broers komt grijpen ze hem. Ze trekken hem zijn mooie mantel uit en ze gooien hem in de put. Daar staat gelukkig geen water in.

Zelf gaan ze rustig zitten eten. Daaruit blijkt hoe hard en koud ze zijn.

Voor Jozef zijn het benauwde uren. Hoe kunnen zijn broers dit doen? En wat gaat er verder gebeuren? Wat gaan zijn broers doen?

Eenzaam en alleen zit hij in de put. Hij kan er zelf niet uitkomen. Zullen zijn broers dit wel gaan doen?

Gebed: Heer, Jozef heeft als kind en als tiener veel meegemaakt. Hij groeit op tussen broers die hem niet mogen. Dank U wel, dat U er was, dat u bij hem was in zijn eenzaamheid. Zo ontfermt U zich ook vandaag over mensen die buiten de groep vallen. U heeft compassie voor mensen die niet meetellen. Ik wil ook vragen Heer: als er mensen zijn die vandaag figuurlijk in de put zitten: wilt U hen helpen? Wilt U voor hen zorgen en mensen om hen heen geven die van hen houden. Wilt U weer licht geven in hun duisternis? Amen.

Vragen:

1. Jozef emigreert van het ene land naar een ander land. Zijn hele leven wordt in een aantal bezittingen meegenomen. Ook vandaag de dag zijn er veel mensen die (soms noodgedwongen) naar een ander land gaan. Hoe zo'n impact heeft dit in een leven? Wat zou jij meenemen als je lopend naar een ander land zou verhuizen?
2. Jozef heeft, na het sterven van zijn moeder, alleen zijn kleine broertje en zijn vader. Zijn broers hebben een hekel aan hem. Welke mensen om jou heen zijn belangrijk voor jou? Waarom?
3. God geeft Jozef bijzondere dromen. Heb jij weleens iets bijzonders meegemaakt? Wat gebeurde er?
4. De broers gebruiken geweld en zijn meedogenloos. Ze reageren hatelijk en onvriendelijk als Jozef iets zegt. Jozef heeft zich vast vaak eenzaam gevoeld. Wat zou jij doen als je Jozef zou zijn?
 - 4a. Wat is eenzaamheid en kun je er iets aan doen?
5. Ken jij mensen die in de put zitten? Wat kun je voor hen doen? Hoe kun je helpen?